

LANDAANWINNING EN BEDIJKING

Waddenzee: plannen voor inpoldering en verbindingsdammen naar eilanden

Versie 27-6-2011

Onderstaand overzicht behoort tot het [project Waddenarchieven](#), dat wordt gefaciliteerd door de Waddenacademie (www.waddenacademie.knaw.nl).

Het overzicht is als volgt opgebouwd:

- Landelijke archieven
- Archieven in Noord-Holland
- Archieven in Friesland
- Archieven in Groningen

Heeft u vragen over het project of aanvullende informatie over archiefmateriaal betreffende het waddengebied, dan nodigen wij u uit om contact op te nemen met de Waddenacademie: tel. 058-2339032, e-mail: syds.wiersma@waddenacademie.knaw.nl

LANDELIJK		
NATIONAAL ARCHIEF		
Toegangsnr.	Archieven	Inhoud
2.03.01	Ministeries voor Algemeene Oorlogvoering van het Koninkrijk (AOK) en van Algemene Zaken (AZ): Kabinet van de Minister-President (KMP), (1924) 1942-1979 (1989)	I Periode (1924)1942-1969(1975) 7 Ruimtelijke ordening, sport, recreatie en toerisme 711 Ruimtelijke ordening 711.3 Ruimtelijke ordening op regionaal niveau

		<p>711.31 Noord-Nederland, nrs. 5955-5979</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5959: Stukken betreffende het onderzoek naar de natuurwetenschappelijke, landschappelijke en recreatieve waarde, alsmede de mogelijkheden tot inpoldering en exploitatie van de Waddenzee, 1966-1969, 1 omslag <p>II Periode (1937)1970-1979(1989)</p> <p>3 Maatschappelijke wetenschappen</p> <p>35 Openbaar bestuur</p> <p>351.79 Rijkswaterstaat, nrs. 8431-8483</p> <ul style="list-style-type: none"> - 8438-8444: Stukken betreffende de inpoldering en inrichting van gebieden, 1970-1979, 4 pakken en 3 omslagen <ul style="list-style-type: none"> • 8443: Waddenzee <p>7 Kunst, industriële vormgeving, ruimtelijke ordening, sport, recreatie en toerisme</p> <p>711 Ruimtelijke ordening</p> <p>711.31 Noord-Nederland</p> <ul style="list-style-type: none"> - 10304: Stukken betreffende het plan van Architectenbureau Olsmeijer te Groningen tot de afdamming en inpoldering van de Waddenzee, 1972, 1 omslag
GEMEENTECHIEF DEN HAAG		
Toegangsnr.	Archieven	Inhoud
0245-01	Vereeniging tot bevordering van fabrieks- en handwerksnijverheid in Nederland	<ul style="list-style-type: none"> - Inventaris, inleiding, verantwoording van de inventarisatie: Circulaire aan de K.v.K., hulp vragend voor inlandse industrie (3 ex.) – “Onderzoek omtrent de droogmaking van de Zuiderzee, de Wadden en de Lauwerszee”.
NOORD-HOLLAND		
NOORD-HOLLANDS ARCHIEF		
Toegangsnr.	Archieven	Inhoud
18	Provinciaal Bestuur, 1851-1943	<p>2. Archief van Gedeputeerde Staten</p> <p>2.13. Waterstaat</p> <p>2.13.7. Droogmaking. Indijking, nrs. 4626-4666</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4647: Stukken betreffende de plannen tot afsluiting en droogmaking van de Zuiderzee, het onderzoek naar de afsluiting en droogmaking van de Zuiderzee, de Wadden en de Lauwerszee en de verlening van subsidie voor dat onderzoek, alsmede stukken betreffende de afwijzing van een verzoek van het bestuur van

		Stad en Lande van Gooiland om vergunning tot het droogmaken van een gedeelte van de Zuiderzee nabij de Huizerhaven, 1864-1900, 1 pak. NB: Zie ook inv.nr. 4664
WESTFRIES ARCHIEF (HOORN)		
Toegangsnr.	Archieven	Inhoud
	<u>Bibliotheek</u> In de bibliotheek diverse historische publicaties over de afsluiting en droogmaking van de Zuiderzee (en de Lauwerszee)	<ul style="list-style-type: none"> - 128 F29: De Zuiderzee, de Friesche Wadden en de Lauwerszee, hare bedijking en droogmaking / B.P.G. van Diggelen. - Zwolle : Tjeenk Willink, 1849 - 151 D223: Onderzoek omtrent de afsluiting en droogmaking van de Zuiderzee, de Wadden en de Lauwerszee (met 15 platen), C. Lely, Leiden: Brill), - 151 E58: Vergelijking van verschillende ontwerpen tot afsluiting en droogmaking van de Zuiderzee – C. Lely, Amsterdam: Zuiderzee-Vereeniging (Onderzoek omtrent de afsluiting en droogmaking van de Zuiderzee, de Wadden en de Lauwerszee) – nota 8 - 151 E60: Resultaten der terreinwerkzaamheden verricht in 1889 en 1890 – C. Lely, Amsterdam: Zuiderzee-Vereeniging (Onderzoek omtrent de afsluiting en droogmaking van de Zuiderzee, de Wadden en de Lauwerszee) – nota 6 - 151 E61: De afsluiting Noord-Holland-Wieringen-Friesland en de droogmakerij van het gedeelte der Zuiderzee binnen die afsluiting – C. Lely, Amsterdam: Zuiderzee-Vereeniging (Onderzoek omtrent de afsluiting en droogmaking van de Zuiderzee, de Wadden en de Lauwerszee) – nota's 1, 3-5, 7 - 151 E66: Nota betreffende de afsluiting en droogmaking van de Zuiderzee, de Wadden en de Lauwerszee – C. Lely, Amsterdam: Zuiderzee-Vereeniging (Onderzoek omtrent de afsluiting en droogmaking van de Zuiderzee, de Wadden en de Lauwerszee) – nota 2 - 163: A311: Ontwerp tot het droogmaken der Zuiderzee en een gedeelte Vriesche Wadden, Jer. Wenmaekers, Brussel: Corné,
FRYSLÂN		
TRESOAR		
Toegangsnr.	Archieven	Inhoud
9-01	Provinciale Waterstaatsdienst, 1876-1964	02.02. Stukken betreffende bijzondere onderwerpen

		<p>02.02.02. Taakuitoefening</p> <p>02.02.02.07. Toezicht op en (voorbereidingen tot) indijkingen, droogmakingen en inpolderingen, nrs. 1730-1755</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1740: Stukken betreffende het plan tot landaanwinning en bedijking van een gedeelte van het Wad, door het maken van een verbindingsdam tussen Ameland en de Friese kust, 1878-1926, met retroakta, 1860, 1865, 1 omslag - 1741: Stukken betreffende plannen tot landaanwinning en bedijking van het Ameland Wad, 1913-1925, 1 omslag - 1744: Stukken betreffende een plan tot inpoldering van een gedeelte van de Waddenzee tussen Zwarte Haan en Holwerd, met tekening, 1960 - 1746: Rapport inzake landaanwinning in de Wadden d.m.v. het aanleggen van dammen, schrijver onbekend, met tekeningen, zonder jaar, (ca. 1934), 1 omslag
11	Provinciaal Bestuur van Friesland, 1813-1922	<p>3. Inventaris</p> <p>3.2. Gedeputeerde Staten, 1814-1918 - inleiding</p> <p>4. Inventaris</p> <p>4.2. Stukken betreffende bijzondere onderwerpen</p> <p>4.2.7. Waterstaat en verkeer</p> <p>4.2.7.6. Waterstaatswerken aan of in de zee</p> <p>4.2.7.6.1. In de zeewerende waterschappen</p> <p>4.2.7.6.1.13. De Bildtpollen</p> <ul style="list-style-type: none"> - 3400: Stukken betreffende het goedkeuren van een overeenkomst tussen de eigenaren en de "Vennootschap tot Indijking der Friesche Wadden", over een subsidie aan, en de begrenzing van het werkgebied van laatstgenoemde, 1870, 1 omslag <p>4.2.7.6.2. Buiten de zeewerende waterschappen</p> <p>4.2.7.6.2.6. Landaanwinning</p> <ul style="list-style-type: none"> - 3497-3500: Stukken betreffende de overweging en uitvoering van plannen tot landaanwinning in de Lauwerszee en/of Waddenzee en het aanleggen van dijken van Ameland en/of Schiermonnikoog naar het vasteland van Friesland en/of Groningen, 1847-1878. Met retroacta 1845-1846, 4 pakken. NB: 1. Zie ook kaartenverzameling nrs. 966, 968, 969, 985- 986, 989, 1181, 1183-1185, 1187, 1193, 4601, 4816- 4818; 2. Zie ook inv. nr. 9862

		<p>6. Inventaris</p> <p>6.2. Stukken betreffende bijzondere onderwerpen</p> <p>6.2.8. Waterstaat en verkeer</p> <p>6.2.8.6. Waterstaatswerken aan of in de zee</p> <p>6.2.8.6.2. Buiten de zeeverende waterschappen</p> <p>6.2.8.6.2.2. Landaanwinning</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5564: Stukken betreffende een concessie-aanvraag van A.L. Sanders te Amsterdam tot indijking en inpoldering van een deel van de Friese Wadden, 1913-1918, 1 omslag <p>12. Inventaris</p> <p>12.2. Gouverneur, sinds 1850 commissaris des konings (der koningin): kabinetsarchief</p> <p>12.2.2. Inventaris</p> <p>12.2.2.2. Stukken betreffende bijzondere onderwerpen</p> <ul style="list-style-type: none"> - 9862: Stukken betreffende het onderzoeken van de mogelijkheden tot gedeeltelijke indijking van de Waddenzee, 1845-1849, 1 omslag. NB: 1. Zie ook kaartenverzameling, nrs. 1194-1196, 19.993; 2. Zie ook inv. nr. 3497
12-01	Provinciale en Gedeputeerde Staten van Friesland, 1919-1961	<p>4. Gedeputeerde Staten van Friesland, 1919-1961</p> <p>4.2. Stukken betreffende afzonderlijke onderwerpen</p> <p>4.2.4. Taakuitvoering</p> <p>4.2.4.08. Waterstaat (-1.79)</p> <p>4.2.4.08.4. Landaanwinning, droogmaking, indijking en inpoldering</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2560: Stukken betreffende de bedijking van gronden in de Waddenzee en de plannen tot de aanleg van verbindingsdammen naar Ameland, Terschelling en Texel, 1936-1954, 1 omslag
12-02	Commissaris der koningin in Friesland	<p>3. . Inventaris van het archief van de Commissaris der Koningin in Friesland, 1923 – 1961</p> <p>3.2.2.08. Waterstaat</p> <ul style="list-style-type: none"> - --: Stukken betreffende bedijking, inpoldering en ontwikkeling van de Waddenzee en het IJsselmeer, 1960-1977 (Zie het archief van de Commissaris der Koningin vanaf 1962)
12-19-2	Provinciaal bestuur, 1962-1986	1.2. Inventaris

		<p>1.2.2. Stukken betreffende afzonderlijke onderwerpen</p> <p>1.2.2.2. Taakuitvoering</p> <p>1.2.2.2.7. Waterstaat</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4342: Stukken betreffende bedijking, inpoldering en ontwikkeling van de Waddenzee en het IJsselmeer, 1960-1977, 1 omslag <p>1.2.2.2.8. Verkeer en vervoer</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4350: Stukken betreffende het behandelen van de plannen tot het aanleggen van een dam naar Ameland, 1962-1970, 1 omslag. NB: Zie ook het archief van de Stichting Economisch Technologisch Instituut voor Friesland (1946-1986). Dit archief is aanwezig in Tresoar (locatie it Ryksargyf)
49	Rijkswaterstaat, 1803-1849; Rijkswaterstaat in Friesland, (1840) 1849-1951 (1957) 94-1940	<p>8. Rijkswaterstaat in Friesland (1840) 1849- 1951 (1957) 94-1940), nrs. 385-898</p> <p>8.05: Archief van het arrondissement Friesland (vanaf 1918 Leeuwarden), 1882-1951 (1956)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 780: Veerdam van Holwerd en aanlegsteiger te Oostmahorn, 1916-1930, 1 omslag - 787: Stukken betreffende plannen tot indijking van de Friese wadden onder Ameland, 1916-1922, 1 omslag
49-01	Rijkswaterstaat 1952-1977	<p>2. Archief van het arrondissement Leeuwarden(1944-) 1952-1956 (-1968)</p> <p>2.1. Stukken betreffende bijzondere onderwerpen</p> <p>2.1.3. Taakuitvoering</p> <p>2.1.3.3. Landaanwinning en inpoldering</p> <ul style="list-style-type: none"> - 139: Verslagen van besprekingen met diverse vertegenwoordigers van rijksdiensten betreffende de aanleg van een dam naar Ameland, 1967, 1 omslag - 140: Stukken betreffende de instelling en uitbreiding van de Studiegroep Dammen Ameland, 1967, 1970, 1 omslag - 141-142: Stukken betreffende de samenstelling van de ontwerpnota "Aspecten van de dam(men) naar Ameland" en de interimrapporten "Aspecten van indijking van het Amelander Wad als variant voor dijksverhoging", 1967- 1970 <ul style="list-style-type: none"> • 141: 1967-1968 • 142: 1969-1970 - 144: Verslagen van vergaderingen van de Studiegroep Dammen Ameland, 1967-1970, 1 pak
49-02	Rijkswaterstaat in Friesland, Directie Friesland,	2. Inventaris

	1952-1977	<p>2.1. Archief van de directie Friesland (1938-) 1954-1977 (-1979)</p> <p>2.1.2. Stukken betreffende bijzondere onderwerpen</p> <p>2.1.2.3. Taakuitvoering</p> <p>2.1.2.3.6. Waddenzee</p> <p>2.1.2.3.6.1. Algemeen</p> <ul style="list-style-type: none"> - 827-828: Stukken betreffende agenda's en verslagen van vergaderingen van de Waddencommissie der Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen te Amsterdam over de realisering van een vaste oeververbinding met Ameland en de toekomstige bestemming van het waddengebied, 1967-1971, 2 pakken <p>2.1.2.3.6.2. Waddenzeecommissie, nrs. 835-844</p> <p>2.3. Gedeponeerde stukken uit het archief van de Waddenzeecommissie</p> <p>2.3.1. Stukken van algemene aard, nrs. 971-972</p> <ul style="list-style-type: none"> - 971-972: Agenda's van ingekomen en uitgegane stukken, 1968-1977, 2 banden
147	Plattelandsjongerenorganisatie De Jongerein	<p>2.3. Archief van de Provinciale Agrarische Commissie van de Jongerein en de Katholieke Plattelands Jongeren Friesland</p> <p>2.3.2. Stukken betreffende bijzondere onderwerpen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 344: Stukken betreffende de bemoeienis van de commissie met de gedeeltelijke inpoldering van de Waddenzee, 1976, 1 omslag (Zie ook inv. nr. 141)
152-04	Ontwikkelingsschap De Kleibouwstreek	<ul style="list-style-type: none"> - 122: Stukken betreffende de indijking van een stuk van de Waddenzee ten noorden van de gemeente Ferwerderadeel, 1973-1975; met retroakta, 1958, 1959, 1 omslag
219-03	Politieke Partij Radicalen (PPR), Gewest Friesland	<p>3. li. stukken betreffende bijzondere onderwerpen</p> <p>3.6. Politieke werkzaamheden op specifieke terreinen</p> <p>3.6.3. Milieu en defensie</p> <ul style="list-style-type: none"> - 38: Stukken betreffende het geven van reacties op de plannen voor de structuur van het Waddengebied in het algemeen en voor het inpolderen van buitendijks gebied aan de Friese Noordkust in het bijzonder, 1975 – 1981, 1 omslag
222	Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee (Waddenvereniging - Archief van 1965-2000	<p>Zie: S. de Haan, <i>Inventaris van het archief van de Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee</i>, Tresoar, 2008.</p> <p>2.2. Stukken betreffende bijzondere onderwerpen</p>

		<p>2.2.1. Algemeen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stukken betreffende de werkzaamheden van de interdepartementale Waddenzeecommissie, 1978-1992, 2 omslagen <p>2.2.5. Beheer en bescherming van het Waddengebied</p> <p>2.2.5.04. Waterstaat</p> <p>2.2.5.04.2. Inpoldering en landaanwinning</p> <p>2.2.5.04.2.2. In Nederland</p> <ul style="list-style-type: none"> - 823: Stukken betreffende plannen van de regering om tussen de Friese kust en Ameland een dam aan te leggen, 1965-1973, 1 omslag - 828: Stukken betreffende de werkzaamheden van de commissie-Mazure, 1970-1975, 1 omslag. NB: Deze commissie had tot taak een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheden tot en de voor- en nadelen van inpolderingen in de Waddenzee
WETTERSKIP FRYSLÂN (IN DEPOT BIJ TRESOAR)		
Toegangsnr.	Archieven	Inhoud
372 Voorgangers weterskip Fryslân	06. Ternaarderpolder, ca. 1750-1962, waterstaat	<ul style="list-style-type: none"> - 343: Stukken betreffende de bemoeienis van het waterschap met het project van jhr. P.J.W. Teding van Berkhout en later van de Maatschappij tot Landaanwinning op de Friesche Wadden, tot inpoldering van het tussen Ameland en het vasteland gelegen deel van de Waddenzee, 1860, 1861, 1864, 1866 - 1869, 1872, 1885, 1 omslag
	07. Oost-Holwerderpolder, 1783-1962, waterstaat	<ul style="list-style-type: none"> - 339: Stukken betreffende de bemoeienis van het waterschap met het project van jhr. P.J.W. Teding van Berkhout en later van de Maatschappij tot Landaanwinning op de Friesche Wadden, tot inpoldering van het tussen Ameland en het vasteland gelegen deel van de Waddenzee, 1860, 1861, 1864, 1868, 1870 - 1872, 1874 - 1878, 1880, 1 omslag
	10. Zeedijken van Ferwerderadeel, ca. 1619-1979, waterstaat	<p>Landaanwinning (Zie ook de inv.nrs. 76, 287 en 288)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 296: Stukken betreffende de bemoeienis van het waterschap met het project van jhr. P.J.W. Teding van Berkhout en later van de Maatschappij tot Landaanwinning op de Friesche Wadden, tot inpoldering van het tussen Ameland en het vasteland gelegen deel van de Waddenzee, 1864, 1867, 1869, 1870, 1871, 1875, 1890, 1 omslag

GEMEENTE HET BILD		
Toegangsnr.	Archieven	Inhoud
01. Overheidsarchieven	06.22 Gemeentebestuur, (1832) 1912-1984 (1996). Waterstaat en landaanwinning	1996 Stukken betreffende het bepalen van een standpunt ten aanzien van het niet doorgegangene Tweedammenplan, behelzende de inpoldering van de Waddenzee tussen Ameland en de vaste wal, met kaart, 1965-1971. 1 omslag. 1998 Notulen van vergaderingen ingekomen van de Stichting Dammen Ameland. Met het rapport Dammen naar Ameland (1966) en bijbehorende kaart door Provinciale Waterstaat, 1966-1974. 1 omslag. 2005 Stukken betreffende het bepalen van een standpunt ten aanzien van het eindrapport van de Waddenzeecommissie, alsmede het instellen van een voorlopige Raad voor het Waddengebied, 1974, 1975. 1 omslag.
	11.1 Collectie huisbibliotheek (001-010)	006-FM0128 Rapport van de Waddenzeecommissie; 1974.
	11.3 Collectie huisbibliotheek (021-030)	021-FM0300 Noord-Friesland Buitendijks - Rapport van de waddenzeecommissie, mei 1974; Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee, 1975.
GEMEENTE FERWERDERADEEL		
Toegangsnr.	Archieven	Inhoud
01 Overheidsarchieven	09.44 Gemeentebestuur, 1951-1983. Overstroming. Landaanwinning en -verlies	413. Bedijkingsplan Noord-West-Friesland (Buitendijksveld/Waddenzee), 1983, 1 omslag 417. Regionaal Comité Tracé D (dijkverhoging tussen Zwarte Haan en de Ternaarderpolder).(wadden), 1975, 1 omslag 418. Comité "Us fryske lân moat binnen de dyk" (verhoging zeedijk tussen Zwarte Haan en de Ternaarderpolder) (wadden), 1979, 1 omslag 448. Stukken betreffende bedijkingsplan Waddengebied. (P.S.P.plan - Piet Scheve Plaat Plan), 1971 - 1972. 1 omslag 450. Buitendijksveld (wadden), 1952 – 1956, 1 omslag 451. Landaanwinning. (wadden), 1951 – 1964, 1 omslag 452. Stichting Landaanwinningsbelangen Noord-Friesland/Stichting "Wad en Land" (wadden), 1953 - 1973. 1 omslag 453 - 459. Bedijkingsplan Noord-West-Friesland (Buitendijksveld/Waddenzee), 1973 – 1983, 7 omslagen 695. Stukken betreffende vaste verbinding Ameland - vaste wal (twee dammen plan) (wadden) ("Stichting Dammen Ameland"), 1961 – 1974, 1 omslag

**STREEKARCHIVARIAAT NOORDOOST-FRIESLAND
GEMEENTE DONGERADEEL**

Toegangsnr.	Archieven	Inhoud
A1019	COLLECTIE DIVERSEN, 1824-1980	<p>3. Dia's, gemaakt door Cornelis Klomp en door hem gebruikt bij lezingen over verbindingen van Ameland met de wal, (ca. 1975-1980). 22 dia's</p> <p>NB1. Cornelis Klomp (1919-1990) heeft als 'weg- en waterbouwer' gewerkt bij Rijkswaterstaat en was enige jaren aannemer. Daarna was hij (tot 1975) directeur van de HTS in Leeuwarden. Hield daarna regelmatig lezingen en voordrachten over tal van onderwerpen voor allerlei gezelschappen.</p> <p>NB2. Bevat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dam Ameland 2 kaart Overduyn 1809 3 schetskaartje Worp van Peyma 1846 4 schetskaartje Friese wadden 'de Landaanwinning op de Friese wadden' van T. van Berkhout 1867 5 schetskaartje inpoldering 'de landaanwinning op de Friese wadden' van T. van Berkhout, 1867 6 dwarsprofielen concessie 1865-1870-1874 7 verbindingsdam dwarsprofiel 1874 op 3300 meter van Ameland 8 dwarsprofielen dam op 20 meter en 420 meter uit de Friese wal 9 doorbraken november 1883 10 dwarsprofiel van de omringing van de 2 zuidelijke gaten 1883 11 stormschade looppad bij Holwerd in 1903 12 liquidatie vennootschap 1903 13 dwarsprofiel en lengteprofiel veerdam 1904 14 dwarsprofiel veerdam 1915 15 dwarsprofiel veerdam 1924-1927 16 dwarsprofiel veerdam 1929 17 KLM luchtfoto 1935 met Friese kust, Ameland en overblijfselen dam

		<p>18 stranding Majo bij Holwerd 1936</p> <p>19 overblijfselen dam L.W. 1938 vanaf Friese kust</p> <p>20 dwarsprofiel veerdam 1954 (verbreding)</p> <p>21 kop veerdam Holwerd 1919-1929-1948-1954</p> <p>22 het nieuwe hoofd bij het Danzig-gat, storm 17 sept. 1954</p>
GRONINGEN		
GRONINGER ARCHIEVEN		
Toegangsnr.	Archieven	Inhoud
77	Ambtenaren van de Waterstaat (1802-1849)	<ul style="list-style-type: none"> - Kaart van een gedeelte van de Fries-Groningse kust met de daarvoor gelegen eilanden, aanwijzende een project E. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer te Wehe tot indijking van de Lauwerszee en een gedeelte van de Waddenzee door het leggen van dijken van Paesens over Schiermonnikoog, Bosch en Rottum naar Oudeschip, z.j. ca. 1846
80	Rijkswaterstaat, Directie Landaanwinning, Dienst Landaanwinningswerken in Groningen (1926-1952 (1953))	<p>2.1. Archief van de afdeling landaanwinning van de directie der registratie en domeinen te Leeuwarden</p> <p>2.1.2. Landaanwinning in Friesland, nrs. 17-57</p> <p>2.1.2.1. Algemeen, nrs. 17-31</p> <ul style="list-style-type: none"> - 17: Stukken betreffende het onderzoek naar de mogelijkheden tot indijking van de Friese Wadden, 1927-1929, 1935-1941, 1 omslag - 19: Stukken betreffende het ministerieel overleg betreffende de steun aan landaanwinningswerken van derden en afwijzing van de algehele inpoldering van de Friese Wadden, 1936-1937, 1 omslag
405	Groninger Maatschappij van Landbouw (1) (1837-1969 (1984))	<p>2.2.2.7. Archief van de commissie voor de landaanwinning</p> <ul style="list-style-type: none"> - 34.131: Stukken betreffende een studiedag over de "Afsluiting van de Waddenzee", 1965
550	Familie Louwes, e.a., 1779-1978	<ul style="list-style-type: none"> - 55: De Zuiderzee, de Friesche Wadden en de Lauwerszee: hare bedijking en droogmaking, B.P.G. van Diggelen, Zwolle, 1849 (311 pp, bevat 2 kaarten)
1099	Inventaris van het archief van Gedeputeerde Staten van Groningen (1814-1941 (1987))	<ul style="list-style-type: none"> - 7826: rapport van een Statencommissie over de indijking en drooglegging van de Lauwerszee en een gedeelte van de Wadden, 1850

